

Jaarverslag Scaliger Instituut 2011

Het Scaliger Instituut heeft als doel het gebruik van de Bijzondere Collecties van de Universitaire Bibliotheken Leiden (UBL) in onderzoek en onderwijs te stimuleren en faciliteren door studenten en onderzoekers uit alle disciplines in contact te brengen met de grote rijkdom en verscheidenheid ervan via colleges, lezingen, onderzoeksprojecten en andere activiteiten. De Scaligerleerstoel werd in 2011 bezet door professor dr. H. Beukers.

Stichting Scaliger Instituut

In 2010 werden voorbereidingen getroffen om de Stichting Scaliger Instituut op te zetten. De stichting heeft ten doel een breed publiek kennis te laten maken met de Bijzondere Collecties van de Universitaire Bibliotheken Leiden. De stichting tracht dit doel te bereiken door het gebruik van de bijzondere collecties in onderwijs en onderzoek te stimuleren, het opzetten van fellowshipprogramma's en het organiseren van symposia, tentoonstellingen, lezingen e.d. De stichting maakt het mogelijk om subsidieaanvragen in te dienen bij fondsen en instellingen. De Stichting Scaliger Instituut is officieel opgericht op 11 februari 2011. Het bestuur bestaat uit K. De Belder MA MLIS (voorzitter), Prof. dr. W. van den Doel (lid) en drs. C. Keijsper (secretaris/penningmeester).

Het stichtingsbestuur is op 16 december voor de eerste keer bij elkaar gekomen voor een vergadering.

Fellowshipprogramma

Er waren in 2011 9 Scaliger en Brill fellows en 10 gastonderzoekers aan het instituut verbonden. De Brill Fellows worden gefinancierd door Koninklijke Uitgeverij Brill. Op 28 februari hield dr. J. De Landsheer (Seminarium Philologiae Humanisticae van de Universiteit Leuven) in het bedrijfspan van uitgeverij Brill de jaarlijkse Brill-lezing met als onderwerp *Justus Lipsius en de officina Plantiniana*.

De Brill fellows die voor het jaar 2011 werden aangesteld, waren:

Banu Kaygusuz MA (University of Toronto, Department of East Asian Studies Canada) die een onderzoek uitvoerde naar Rangaku and Photography: the photography technology in circulation and the role of Dutch scholarship in Japan

en

Dr. Graeme Dunphy (University of Regensburg, Duitsland). Zijn onderzoek was getiteld *Chronicle manuscripts in Leiden University Library*. Dr. Dunphy hield in 2012 de officiële Brill lezing in het bedrijfspand van uitgeverij Brill.

Samenwerking met Onderwijs- en Onderzoeksinstituten

Op 27 en 28 januari organiseerde Leids Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD) in samenwerking met het Scaliger Instituut een Graduate Conference met als thema *Imagining Europe- Perspectives, Perceptions and Representations from Antiquity to the Present*. De Keynote sprekers bij dit congres waren Professor Edith Hall van de University of London en professor Jonathan Israel, die verbonden is aan het Institute of Advanced Study van Princeton University. Aan het congres, gehouden in het Klein Auditorium van het Academiegebouw, namen ca. 100 jonge academici deel.

Met professor Ashgar Seyed-Gohrab van de Jonge academie van de KNAW en Het Leids Universitair Centrum voor de studie van Islam en Samenleving (LUCIS) organiseerde het Scaliger Instituut de conferentie 'Islam en moslims in de Nederlandse kunst en literatuur'. De culturele uitwisseling tussen de islamitische cultuur en Nederlandse kunst en literatuur gaat terug naar de middeleeuwen. In verschillende middeleeuwse werken wordt een negatief, onjuist en vijandig beeld van de islam geschilderd. Dit beeld is na de renaissance enigszins gecorrigeerd door meer contacten met de islamitische wereld en door de vertalingen die uit de islamitische literatuur werden gemaakt. Een van de doelen van deze conferentie is te laten zien hoe het beeld van de islam en moslims in sommige opzichten is veranderd.

De conferentie vond plaats op 31 mei t/m 1 juni in Amsterdam (KNAW) en in de Universiteitsbibliotheek Leiden (1 juni).

Het Colloquium *Scholars and their Books: Transmission of Knowledge in Medieval Manuscripts* werd op 9 juni georganiseerd door het Huygens ING, het Scaliger Instituut en dr. Erik Kwakkel. Sprekers waren prof. dr. Mariken Teeuwen (Huygens ING), dr. Olga Weijers (Huygens ING; IRHT, Paris), prof. dr. Orlanda Lie (Utrecht) en Erik Kwakkel

Het Leids Universitair Centrum voor de studie van Islam en Samenleving (LUCIS) in samenwerking met het Scaliger Instituut organiseerden een symposium met de titel 'Collecting the

Muslim World' in de UB Leiden. Het symposium werd georganiseerd ter ere van de hoogleraar in de handschriftkunde van de islamitische wereld Jan Just Witkam die in december 2010 met emeritaat is gegaan.

Op 13 december werden twee Scaligerlezingen georganiseerd in de UB Leiden in samenwerking met Leiden University Institute for Area Studies (LIAS) en LUCIS. De eerste lezing werd uitgesproken door Professor Dr. Charles Melville (Professor of Persian History, University of Cambridge) en had als onderwerp *Illustrating the History of Tamerlane*. De andere lezing werd uitgesproken door Professor Dr. Ulrich Marzolph (*Enzyklopädie des Märchens*, Göttingen) en ging over *Shedding Light on the Sources of the 1001 Nights. The Case of Egyptian Historian al-Ishâqî (died 1623)*.

Het tweede LUICD-congres i.s.m. het Scaliger Instituut werd gehouden in de UB Leiden op 16 december. Thema was 'Things to Do with Texts. Approaches to Medieval and Early Modern Textual Cultures'.

Ontvangsten en inleidingscolleges

Door het Scaliger Instituut werden verschillende demonstratie- en inleidingscolleges verzorgd t.b.v. studenten uit Leiden, maar ook daarbuiten. Uit het buitenland werd o.a. een groep studenten en docenten ontvangen van het Department Design, Bereik Scientific Visualization van de Zürcher Hochschule der Kunst.

Samenwerking met Elsevier

Nog net op de valreep van 2010 werd bekend dat uitgeverij Elsevier een samenwerking met het Scaliger Instituut aan zou gaan met het financieren van een fellowshipprogramma voor (vooralsnog) een periode van drie jaar.

Op 28 september bezocht een delegatie van 25 werknemers van Elsevier Amsterdam de universiteitsbibliotheek. Zij werden welkom geheten door Kurt De Belder, de directeur Universitaire Bibliotheken Leiden en luisterden naar een lezing over *The Elzeviers and Leiden* van coördinator Kasper van Ommen. Hierna volgde een rondleiding door de inzageruimte Bijzondere collecties en het gekluide magazijn.

Ratio & emotie verwoord en verbeeld

Het lustrumthema 'ratio en emotie' van de Universiteit Leiden werd verbonden aan een lezingenserie met (mini)exposities met materiaal uit de Leidse universitaire collecties, georganiseerd door het Studium Generale, het Academisch Historisch Museum en het Scaliger Instituut. De eerste lezing over thema 'Ratio en Emotie verwoord en verbeeld' werd op 15 juni 2010 gehouden door eredoctor Gerrit Komrij. In totaal werden er 12 lezingen georganiseerd, uitgesproken door wetenschappers van de Universiteit Leiden en van andere Nederlandse universiteiten. De officiële presentatie van de bundel, gepubliceerd door Leiden University Press, vond plaats in de Faculty Club op 8 september.

Wetenschappelijke Adviesraad (WAR)

Met de oprichting van de nieuwe stichting Scaliger instituut is ook een nieuwe Wetenschappelijke Adviesraad ingesteld. In de loop van 2011 werden door Scaliger hoogleraar en voorzitter van de WAR Harm Beukers met verschillende hoogleraren uit de faculteiten gesprekken gevoerd voor deelname aan de WAR. De lijst met beoogde leden is aan het bestuur ter goedkeuring voorgelegd. De WAR is inmiddels op 28 juli 2012 voor de eerste keer bij elkaar gekomen. De WAR bestaat naast de voorzitter uit de volgende leden: dr. E. de Bruyn; prof. dr. A. de Jong, dr. M. Keblusek, prof. dr. F. van Lunteren, prof. dr. J. Pollmann, dr. A. Seyed Gohrab, prof. dr. I. Sluiter en dr. G. Warnar.

Colleges Geneeskunde en Bronnen van kennis

In 2011 werden door de Scaliger hoogleraar en de coördinator weer vier bijvakken voor studenten geneeskunde gegeven. Bij de bijvakken Geschiedenis van de geneeskunde, Geneeskunde in China, Anatomische tekeningen en Dokters en hun boeken werden de collecties van de UBL actief bij het onderwijs ingezet. Daarnaast verzorgden zij het eerste blok over Bronnen van kennis (de verzamelingen van de UBL en UL) van de minor Musea, Erfgoed en Collecties (coördinatie Kunstgeschiedenis).

Outreach/Lezingen

11 januari: Lezing door K. van Ommen voor De orde van den Prince, afdeling Rotterdam over Josephus Justus Scaliger 1540-1609. Het schitterend sieraad van de academie.

11 mei: Lezing Scaliger professor Harm Beukers voor Salon Boerhaave: Sylvius & het begin van de klinische chemie in Leiden

7-9 juli: Invited speaker K. van Ommen bij het congres Documenting the Early Modern Book World. Inventories and catalogues in manuscript and print. Third in the USTC Conference Series van de University of St. Andrews. Het onderwerp van de lezing was *The legacy of Scaliger in Leiden catalogues*

27 oktober: lezing K. van Ommen over Rumphius' manuscripten in Leiden voor de Farmaceutisch Historische dag te Arnhem

Externe financiering/fondsen

Koninklijke uitgeverij Brill	Brill fellowship	€ 6.000 per jaar; tot 2014
Uitgeverij Elsevier	Elsevier fellowship	€ 10.000 per jaar; periode 2012-2015
Anonieme schenker	Scaliger fellowships	€ 4.000 per jaar; tot 2015